

як фахівця. Звідси, саме професійні знання, спеціальність є областю інтенсивної сектантської самосвідомості і самовизначення. Це сприяє тому, що новітнє сектантство генерується за професійних ознаках. Тому неосеканти створюються серед фізиків, медиків, істориків, літераторів, що намагаються інтерпретувати галузь своїх пошуків, свої наукові інтереси за допомогою релігії. При цьому виявляється, як уже відзначалося, еkleктика, котра при цьому знаходить своє вираження в догматі віри, що складається з професійних розпоряджень і заборон, котрі включають набір спеціальних понять і тлумачень у релігійному дусі. Так, наприклад, у медиків виник рух «болесвятства», що пов'язаний із прагненням не просто полегшити страждання, але івилікувати хворого, а також, одночасно, «узяти на себе» його біль, «співчувати» йому особисто. А у фізиків особливо значення набувають чисто специфічні категорії, такі як «світло», «енергія». Інтерпретацію їх вони знаходять у трактатах батьків церкви, намагаючись з'єднати останні з досягненнями своєї науки. Філологи ж узагалі намагаються створити культ «Слова», що виявляється в «граматиці промислу», «божественному інтелекті». А історики разом з літераторами екстраполюють в історичне минуле, намагаючись довести «богоносність», «богообраність» свого народу. Усе це свідчить про те, що всі неосектанти об'єднані одним стрижневим моментом - це інтерес до «таємниці». У підтвердженні останнього виступають ряд працівників ряду НДІ й академічних вузів. А це веде до окультизму, таємноведенню, що є небезпекою відриву від «великої науки», мистецтва, політики. Таким чином, вони виявляються в повному розумінні «на краю» суспільства, що заважає інтеграційним процесам суспільства.

Леа Катерина

(Харьков, НАУ «ХАИ»)

КЛАССИФИКАЦИЯ ПРОЦЕССОВ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ В КУЛЬТУРЕ: АКСИОСЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Актуальность. В настоящее время ведется острая полемика по поводу различных аспектов проблемы интеграционных процессов в культуре, актуальность которой придают процессы, происходящие в Европейском сообществе.

Цель. Классификация процессов евроинтеграции в культуре по уровням смысло-ценностной шкалы сознания.

1. Для определения уровней общественного сознания, воспользуемся аналогией и уподобим национальную (этническую) общность человеку, так как именно такие общности являются единицами процесса межкультурной интеграции в Европе.

2. В соответствии со смысловой вертикалью сознания личности, предложенной Б.С. Братусем, согласно которой именно отношение к дру-

гому человеку выступает психологическим критерием смыслового развития и возрастания личности как орудия формирования отношений к родовой сущности человека, выделяются четыре уровня сознания: эгоцентрический, группоцентрический, просоциальный (или гуманистический) и духовный (или эсхатологический).

3. Для человека (а по принятой нами аналогии – для нации) на эгоцентрическом уровне характерно отношение к себе здесь как к единице, самооценности, а отношение к другим сугубо потребительское, прагматичное. Отсюда следует, что все проявления национализма, страх потери собственного культурного лица, грубые (использующие силовые экономические, политические рычаги) претензии на лидерство (Европейского союза в целом или отдельных его государств) свидетельствуют о преобладающем эгоцентрическом типе в рамках нации (этноса).

4. Группоцентрический уровень характеризуется идентификацией себя с какой либо группой, и отношение к другим зависит от того, входят ли эти другие в его группу или нет. В масштабах нации это: Западная, Центральная, Восточная Европы с соответствующими выкрикиваниями об эксклюзивной значимости именно этого региона. Также это процессы усиление культурного регионализма и рост многообразия культурных стратегий, увеличение числа "моделей" организации культуры: противостояние "севера и юга" англо-германско-скандинавского блока и романоязычных стран, проекты интеграции вокруг "франко-германской" оси или интеграции "среднеземноморской культуры".

5. Просоциальный (гуманистический) уровень характеризуются внутренней смысловой устремленностью человека на создание таких результатов (продуктов труда, деятельности, общения, познания), которые принесут равное благо другим, даже лично ему незнакомым, "чужим", "дальним" людям, обществу, человечеству в целом. По сути, только с этого уровня можно говорить о нравственности.

На этот уровень можно поместить процессы, получившие название "материализации пространства культуры": создание единых, общеевропейских библиотечных, архивных, музейных фондов, создание унифицированных общеевропейских учебников по истории, географии, литературе и искусству, пособий по естественнонаучным предметам. Это открывает широкие возможности для интеграции национального и европейского сознания, расширяется система ценностей, осваиваемых юными европейцами.

6. Духовный (эсхатологический) уровень, на котором определяют субъективные отношения человека с беспредельным, устанавливается его личная религия, т.е. отношение к конечным вопросам и смыслам жизни. Другой человек приобретает не только гуманистическую, разумную, общечеловеческую, но и особую, сакральную, божественную ценность.

Очевидно, що этот уровень сознания еще долго будет пуст, так как (как и предыдущий) предполагает отсутствие конфликтов и столкновений под красиво звучащими "культурными" лозунгами, которые чаще всего используются для прикрытия экономико-политических амбиций.

*Лещенко Л. Ю. – канд. істор. н.
(Київ)*

ПРОБЛЕМА РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНІ

Динамізм, нестабільність і невизначеність сучасного світу більшістю дослідників відносяться до числа факторів, що впливають на регіональну ідентичність. Саме цим обумовлене центральне положення останньої в мінливій соціокультурній реальності. Її підтримання потребує постійної самоідентифікації, що, в свою чергу, вимагає посилення первинної ідентичності, тобто тих стійких елементів і культурних моделей, які визначаються як традиціоналістські. Це справджується за умови, що культурні, релігійні, історичні цінності, національні особливості і традиції зберігають актуальність як для світу в цілому, так і для кожного окремого індивіда.

Вступ України до різних євроструктур і подальший розвиток інтеграційних процесів не тільки актуалізують питання про національну і культурну ідентичність в аспекті його теоретичної розробки, а й проєціюють його у практичну площину. Скептики постійно наголошують на загрозі втрати цієї ідентичності в процесі євроінтеграції. В Україні по мірі її інтеграційного просування подібні заяви можуть набути більшого суспільного резонансу. А з огляду на молодість нашої держави порівняно з іншими членами Євросоюзу проблема збереження національно-культурної ідентичності може перетворитись на вагомий аргумент у заявах як внутрішніх, так і зовнішніх супротивників євроінтеграції. Тому необхідно звернутись до європейського досвіду, який дає підстави стверджувати, що навіть чисельно невеликі нації в процесі євроінтеграції не розчинились у загальноєвропейській спільноті, а, навпаки, культурно збагатились і збагачують інші нації.

Національна мова є основою і потужним фактором національної культурної ідентичності. Функціонування Європейського Союзу та його подальший розвиток ні в якому разі не означає ігнорування національних мов і культур. Маастріхтський договір містить положення про те, що європейське співтовариство зобов'язане сприяти розквіту культур держав, які є його членами, з повагою ставитись до національної і регіональної ідентичності. При цьому наголошується на спільності європейської культурної спадщини. Це, в свою чергу, потребує розробки культурної політики стосовно розвитку і функціонування національних мов. До основних напрямів її реалізації належить участь у діяльності